

- A** בס"ד
Intro
Today we will learn בע"ה of דף ד תענית of ד
Some of the topics we will learn about include the following:
 - The benefit to the earth of certain weather conditions
 - The importance of being calm
 - Various historical incidents where requests of Hashem were made improperly and how Hashem responded

A

The benefit to the earth of certain weather conditions

The importance of being calm

Various historical incidents where requests of Hashem were made improperly and how Hashem responded

- B** When we begin saying משיב הרוח ומוריד הגשם
When we begin saying ותן טל ומטר
When we stop saying them

B

When we begin saying משיב הרוח ומוריד הגשם

When we begin saying ותן טל ומטר

When we stop saying them

- C** Some of the key terms and concepts we will learn about include:
 - ממזר - A Mamzer is someone born of a prohibited union that carries a punishment of כרת or death - or someone who is a child of a Mamzer.
 - מתורגמן - The translator. This person repeated the public Torah reading in Aramaic for the people who did not understand the original Hebrew. They would also repeat the Rabbi's public lectures.

C

ממזר

מתורגמן

3 The *Truma* discusses the proper and improper ways to make a request:
 א"ר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן
 שלשה שאלו שלא כהוגן
 Three people made a request in an improper manner.
 לשנים השיבוהו שלא כהוגן
 לאחד השיבוהו שלא כהוגן
 Two were answered in a proper manner, and one was answered in an improper manner.
 אליעזר עבד אברהם
 Eliezer the servant of אברהם asked שלא כהוגן in an improper manner, when he prayed to Hashem for a wife for יצחק, because he prayed that whoever offered him and his camels water would be the wife for יצחק, implying סומא אפילו, even a lame or blind girl!?! Nevertheless, השיבוהו כהוגן, he was answered properly and רבקה was sent to him.

שאול בן קיש
 King Shaul, asked שלא כהוגן when he offered his daughter in marriage to whoever killed גלית which implied אפילו עבד אפילו, even a slave or a ממזר. Nevertheless, השיבוהו כהוגן, and דוד came his way.

יפתח הגלעדי
 Yiftach of גלעד, made a request שלא כהוגן when he made an oath to bring as a קרבן whatever came through the door first, implying אפילו דבר טמא, even something unclean like a dog or pig. השיבוהו שלא כהוגן, he was answered improperly as well because נודמנה לו בתו, his own daughter was sent his way.
 Hashem was not happy and did not want יפתח's daughter as a קרבן as the *posik* says
 that I have not commanded, or spoken, or has it entered My mind. These three expressions refer to three times in history when Hashem did not want the קרבן that was offered: מואב the son of Meisha, King of Moab, Yiftach's daughter, and יצחק בן אברהם Yitzchok the son of Avraham.

4 The *Truma* continues with other cases of requests שלא כהוגן that were responded to כהוגן:
 אף כנסת ישראל שאלה שלא כהוגן והקב"ה השיבה כהוגן
 K'lal Yisroel asked כהוגן נכון מוצאו ויבוא K'lal Yisroel asked נדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו ויבוא K'lal Yisroel asked let us know and pursue knowledge of Hashem. His going forth is as sure as the morning and He shall come to us like rain. Even though rain is not always welcome, Hashem said I will be to you like something that is always welcome, as the פסוק says אהיה כטל לישראל, I will be like dew to Israel. They also asked שלא כהוגן when they said שימיני כחותם על לבך כחותם על זרועך, place me like a seal on Your heart, like a seal on Your arm. Something on your heart or arm is not always visible. However, Hashem answered them כהוגן and said הן על כפים חקוטיך Behold, on the palms I have engraved you, and a person's palms are always visible.
 =====

3

א"ר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן
שלשה שאלו שלא כהוגן
 לשנים השיבוהו כהוגן - לאחד השיבוהו שלא כהוגן

<p>אליעזר עבד אברהם</p> <p>When he made an oath to bring as a קרבן whatever came through the door first, implying אפילו דבר טמא</p> <p>השיבוהו שלא כהוגן and his own daughter was sent his way</p>	<p>שאול בן קיש</p> <p>When he offered his daughter in marriage to whoever killed גלית אפילו עבד אפילו ממזר</p> <p>השיבוהו כהוגן and דוד came his way</p>	<p>אליעזר עבד אברהם</p> <p>When he prayed for a wife for יצחק Whoever offered him and his camels water would be the wife for יצחק even a lame or blind girl!?</p> <p>השיבוהו כהוגן he was answered properly and רבקה was sent to him</p>
--	--	--

אשר לא צויתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי

צב בן אביש
 צב
 צב יצחק
 אף אברהם

4

Other such cases...

<p>אף כנסת ישראל שאלה שלא כהוגן והקב"ה השיבה כהוגן</p> <p>שימיני כחותם על לבך כחותם על זרועך</p> <p>Place me like a seal on Your heart... Something on your heart or arm is not always visible</p> <p>כהוגן Hashem answered הן על כפים חקוטיך a person's palms are always visible</p>	<p>ונדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו ויבוא כגשם לנו</p> <p>...He shall come to us like rain Even though rain is not always welcome</p> <p>כהוגן Hashem answered אני אהיה לך דבר המתבקש לעולם אהיה כטל לישראל</p>
--	---

5 The Gemara continues explaining the משנה which said אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים, we don't ask for rain unless it's near the rainy season. Originally, the students thought שאלה והזכרה חדא, מילתא היא 'asking' and 'mentioning' are the same thing, and the Mishnah uses the word שואלין to mean משיב הרוח ומוריד הגשם, and this statement is explaining the opinion of ר' יהושע that we begin saying הגשם on יום טוב האחרון של חג because it is closer to the beginning of the rainy season than יום טוב הראשון של חג. However, ר' אליעזר says it could even be according to ר' אליעזר because שאלה לחוד והזכרה לחוד, asking, and the הזכרה, mentioning, are two separate things, and the word שואלין is used here in its simple meaning, as asking for rain by saying ותן טל ומטר, and this statement is stating that according to ר' אליעזר, it is only הזכרה - משיב הרוח ומוריד הגשם, סוכות of the first day of the rainy season, but שאלה - ותן טל ומטר is not said until closer to the rainy season.

5 אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים

Originally, the students thought... **שאלה ASKING**

However, ר' אליעזר says... **שאלה ASKING**

הזכרה MENTIONING → **משיב הרוח ומוריד הגשם** (because it is closer to the beginning of the rainy season)

הזכרה MENTIONING → **משיב הרוח ומוריד הגשם** (begins on the first day of Succos)

ותן טל ומטר (Asking for rain Begins closer to the beginning of the rainy season)

6 The Gemara now proceeds to elaborate on the following part of the Mishnah: רבי יהודה אומר העובר לפני התיבה ביו"ט האחרון של חג האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, when we start saying הגשם, the person leading Mussaf mentions it, while the person leading Shacharis does not mention it. ביו"ט הראשון של פסח הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, when we stop saying ומוריד הגשם, the person leading Shacharis mentions it for the last time this year, while the person leading Mussaf does not mention it any more.

6 רבי יהודה אומר העובר לפני התיבה ביו"ט האחרון של חג האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר

The person leading Shacharis does not mention it

The person leading Mussaf mentions it

ביו"ט הראשון של פסח הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר

The person leading Mussaf does not mention it

The person leading Shacharis mentions it

7 The Gemara asks that there seems to be a contradiction in the opinion of רבי יהודה regarding when we stop saying משיב הגשם. In our משנה he says that the last time we mention it is on the first day Pesach at Shacharis, and in the משנה on the next Daf he says; עד מתי שואלין את הגשמים רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח is mentioned until after Pesach?

רב חסדא answers that the other משנה is referring to לשאול, asking for rain by saying ותן טל ומטר, which is done until after Pesach. Our משנה is referring to להזכיר, mentioning משיב הרוח ומוריד הגשם, which ends on the first day of Pesach.

The גמרא rejects this answer based on logic.

ומה במקום שאינו שואל מזכיר ומי איכא, you still mention משיב הרוח ומוריד הגשם, like on שמענו עזרת, then when you DO say ותן טל ומטר, you should certainly mention משיב הרוח ומוריד הגשם.

Therefore, עולא resolves the contradiction by saying תרי תנאי אליבא דרבי יהודה. There are two opinions regarding what רבי יהודה said.

רב יוסף answers that there is actually no contradiction, because עד שיעבור הפסח means עד שיעבור שליח צבור ראשון היורד ביו"ט ראשון של פסח. Until the leader of Shacharis steps away from the Amud on the first day of פסח, which is the same as what רבי יהודה said in our משנה.

However, אביי questions this because שאלה ביו"ט מי איכא, do we even request rain on טוב? That part of עשרה is not even recited on טוב יום.

רב חסדא answers that עד שיעבור הפסח means עד שיעבור זמן שחיתת הפסח, until the time for slaughtering the קרבן פסח has passed, which is the afternoon of פסח, ערב פסח, when we stop saying ותן טל ומטר. However, we continue to mention משיב הרוח ומוריד הגשם through Shacharis of the first day, as רבי יהודה said in our משנה. This way, we treat the end of גבורות גשמים like the beginning. מה תחילתו מזכיר אע"פ שאינו שואל אף סופו מזכיר אע"פ שאינו שואל. Just as at the beginning, we mention משיב הרוח ומוריד הגשם even though we don't say ותן טל ומטר until later, so too, at the end, we continue to mention משיב הרוח ומוריד הגשם even though we no longer say ותן טל ומטר.

אביי challenges Rabbah as well, and says;

בשלמא תחילתו מזכיר הזכרה נמי ריצוי שאלה היא. There is a principle in Tefilla that ריצוי always precedes שאלה. We must first praise, and find favor in the eyes of Hashem, and then make our request. Therefore, in the beginning, on שמענו עזרת, we start with the praise of משיב הרוח ומוריד הגשם in preparation of our later request of ותן טל ומטר. אלא סופו מאי ריצוי שאלה איכא. However, at the end, on פסח, there is no need to continue with משיב הרוח ומוריד הגשם when we already stopped saying ותן טל ומטר, and there will be no more requests this season.

Therefore, the גמרא decides - We must accept Ulla's resolution, that תרי תנאי אליבא דרבי יהודה

- 11 The Gemara continues by explaining
ואנן דאית לן תרי יומי היכי עבדינן
The Jews of לארץ, חוץ לארץ, who keep two days Yom Tov, should do the following:
אמר רב מתחיל במוספין
ופוסק במנחה ערבית ושחרית
וחוזר במוספין
Rav says that we begin saying it at Mussaf of the eighth day, which might be the real עצרת שמיני, and then stop saying it at Mincha of that day. We also don't say it during Maariv and Shacharis of the ninth day because maybe what we thought was the eighth day was really the seventh day. We then resume saying it during Mussaf of the ninth day.

11

ואנן דאית לן תרי יומי
היכי עבדינן

אמר רב

מתחיל במוספין
ופוסק במנחה ערבית ושחרית
וחוזר במוספין

- 12 שמואל argues;
אחר שעשיתו קודש תעשהו חול
It is not proper that once you've treated the eighth day as holy, by mentioning the rain and considering this day as עצרת שמיני, to now treat it as ordinary by stopping the mentioning of rain.
Therefore, שמואל says;
מתחיל במוספין ובמנחה
ופוסק ערבית ושחרית
וחוזר ומתחיל במוספין
We start saying it during Mussaf of the eighth day and continue saying it during Mincha of that day. We stop saying it during Maariv and Shacharis of the ninth day, and then resume saying it during Mussaf of the ninth day.

12

אחר שעשיתו קודש
תעשהו חול

מתחיל במוספין ובמנחה
ופוסק ערבית ושחרית
וחוזר ומתחיל במוספין

ואכתא כיון שבחילי לוב אינו פוסק

משיב הרוח ומושיב הגשם
on the eighth day, עצרת,
we continue saying it without interruption

The Gemara concludes that Rav actually retracted,
והלכתא כיון שהתחיל שוב אינו פוסק
The Halachah is that once we start saying משיב הרוח ומושיב הגשם
on the eighth day, עצרת, we continue saying it without interruption.